

Cirkulärnr: 1997:123
Diariernr: 1997/1949
P-cirknr: 1997-2:35
Nyckelord: Arbetsmarknadspolitik, Arbetslöshetsersättning
Handläggare: Lars-Gösta Andréen
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 1997-07-10
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Ansvariga för arbetsmarknads-
politiska åtgärder
Rubrik: Ändrade bestämmelser för ersättning vid arbetslöshet
Bilagor: SFS 1997:241, 242, 349, 350, 577 och 578

Personalpolitik: 1997-2:35

Nyckelord: Arbetsmarknads-
politik, Arbetslöshetsersättning

Förhandlingssektionen
Lars-Gösta Andréén

1997-07-10

Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Ansvariga för arbetsmarknads-
politiska åtgärder

Ändrade bestämmelser för ersättning vid arbetslöshet

Allmänt

Riksdagen har beslutat om ändrade bestämmelser — med ikraftträdande under 1997 — beträffande dels rätten till ersättning vid arbetslöshet, dels ersättningens nivå. De ändrade bestämmelserna möjliggör även en aktivare och mera flexibel användning av arbetslöshetsersättningen.

Besluten innebär att riksdagen i huvudsak — med vissa mindre förändringar på några punkter — antagit regeringens förslag enligt prop. 1996/97: 107 och 150. Förändringarna, (*vilka framgår av arbetsmarknadsutskottets betänkande 1996/97:AU13*), rör bl.a. det alternativa arbetsvillkoret, övergångsbestämmelserna vid samordning av arbetslöshetsersättning och avgångsvederlag samt bestämmelserna vid samordning av arbetslöshetsersättning och inkomst från bisyssla.

Riksdagen har även beslutat att en ny arbetslöshetsförsäkring ska gälla fr.o.m. den 1 januari 1998. De bestämmelserna behandlas inte i detta cirkulär. Om prop. 1996/97:107 (En allmän och sammanhållen arbetslöshetsförsäkring) och prop. 1996/97:150 (1997 års ekonomiska vårproposition) se Kommunförbundets cirkulär 1997:60 respektive 65.

I detta cirkulär tas endast upp de ändringar i bestämmelserna i systemen för arbetslöshetsförsäkringen (ALF) och det kontanta arbetsmarknadsstödet (KAS) som träder i kraft under 1997. Ändringarna bilägges cirkuläret genom de i Svensk författningssamling (SFS) publicerade författningarna SFS 1997:

241/242 och 577/578 vad gäller lagen om ALF/KAS samt SFS 1997: 349/350 vad gäller förordningen om ALF/KAS.

För de ändrade bestämmelserna i ALF/KAS som träder i kraft under 1997 redogörs nedan.

Förändringar fr.o.m. den 1 juli 1997

Försök med en aktivare användning av arbetslöshetsersättningen (3 a § ALF/KAS)

Försök med en aktivare användning av arbetslöshetsersättningen innebär att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, under en begränsad tid — fr.o.m. den 1 juli 1997 t.o.m. den 31 december 1998 — som försök får besluta om en aktivare användning av arbetslöshetsersättningen.

För särskilda projekt får undantag göras, som innebär att arbetslöshetsersättningen som försöksverksamhet får lämnas till personer — som sedan tidigare får arbetslöshetsersättning — även när de deltar i projekten, trots att de då inte är arbetslösa och står till arbetsmarknadens förfogande. Exempel på sådana projekt är praktik som inte ryms inom de vanliga praktiksystemen och ökade möjligheter till utbildning. I försöksverksamheten ska prioriteras personer med en svagare ställning på arbetsmarknaden — t.ex. ungdomar, långtidsarbetslösa, äldre, arbetshandikappade och utomnordiska medborgare.

Försöksverksamheten ska också ge ett större utrymme för olika lokala initiativ, vilket ökar det lokala inflytandet i arbetsmarknadspolitiken.

Projekten får inte medföra konkurrenssnedvridningar. De får heller inte leda till undanträngning av ordinarie arbetstillfällen. Vidare får projekten inte medföra några inlåsnings effekter. Projekt ska kunna komma i fråga på hela arbetsmarknaden.

Ersättningen ska beräknas enligt normala regler och ersättningsdagarna under den aktuella verksamheten ska inte ingå i ersättningsperioden (se 14 § ALF/KAS). Verksamheten ska betraktas som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Projektdeltagarna återkvalificerar sig för nya ersättningsperioder (se 7 § ALF/KAS).

Försöksverksamheten ska utvärderas vad gäller eventuella undanträngnings- och inlåsnings effekter och i vilken utsträckning deltagarna får ett bättre fotfäste på den reguljära arbetsmarknaden.

Tillfällig avgångsersättning (3 b § ALF/KAS)

Äldre arbetslösa ska kunna erbjudas arbetslöshetsersättning — benämnd tillfällig avgångsersättning— utan krav på aktivt arbetsökande eller annan aktivitet.

Åtgärden är tillfällig. De äldre arbetslösa som önskar erhålla ersättningen ska ansöka om detta senast den 31 december 1997.

Som villkor för att erhålla tillfällig avgångsersättning, gäller att den arbetslöse

- a) har fyllt 60 men inte 65 år,
- b) är helt arbetslös, och
- c) har fått arbetslöshetsersättning eller deltagit i någon arbetsmarknads-
politisk åtgärd under minst 12 månader under tiden den 1 januari
1996 – den 15 april 1997.

Ersättningen ska betalas ut till dess att den arbetslöse fyller 65 år eller dessförrinnan börjar att uppbära hel förtidspension eller återgår i arbete. Tillfällig avgångsersättning ska alltså inte kunna erhållas av den som erhåller inkomst av arbete. Eftersom ersättningen är arbetslöshetsersättning utgör den inkomst av tjänst vid beräkning av inkomstprövade ersättningar (änkepension och bostadsbidrag). Den är också pensionsgrundande. Vid partiell förtidspension sker samordning mellan förmånerna.

Skärpt arbetsvillkor (6 § ALF/KAS)

Rätten till ersättning vid arbetslöshet under en *första* ersättningsperiod ska bygga på en fast förankring på arbetsmarknaden, varför en viss omfattning av reguljärt förvärvsarbete krävs.

För att få rätt till arbetslöshetsersättning under en första ersättningsperiod ska sökanden under en ramtid av 12 månader omedelbart före arbetslöshetens inträde ha förvärvsarbetat i minst 6 månader under förutsättning att förvärvsarbetet utförts under minst 70 timmar per månad. Alternativt ha förvärvsarbetat i minst 450 timmar under en sammanhängande tid av 6 kalendermånader under förutsättning att förvärvsarbetet har utförts under minst 45 timmar under var och en av dessa månader.

Vid prövning av arbetsvillkoret för en första ersättningsperiod ska numera bortses från förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med stöd av förordningen (1986:414) om rekryteringsstöd — ändring mot tidigare vad gäller *rekryteringsstöd* (observera att förordningen även innehåller bestämmelser om vikariatsstöd) — eller förordningen (1987:411) om beredskapsarbete eller som bedrivits med stöd av förordningen (1984:523) om bidrag till arbetslösa m.fl. som startar egen näringsverksamhet.

Som övergångsbestämmelse gäller följande. Vid prövning av arbetsvillkoret för den som inte påbörjat en ersättningsperiod och som före den 1 juli 1997 påbörjat förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med *rekryteringsstöd* enligt förordningen (1986:414) om rekryteringsstöd ska *inte* bortses från det arbetet, dvs. det ska betraktas som ett reguljärt förvärvsarbete.

Samordning med avgångsvederlag (6 § ALF/KAS)

Tid då den arbetslöse från en arbetsgivare får annan ersättning än pension på grund av anställningens upphörande — avgångsvederlag — ska räknas som tid för utfört förvärvsarbete. Denna tid ska beräknas med utgångspunkt i

avgångsvederlagets storlek i förhållande till den sökandes genomsnittliga inkomst per månad i anställningen under en viss period. För tiden utges inte arbetslöshetsersättning. Den är dock tillgodoräkningsbar för uppfyllande av arbetsvillkoret.

AMS får meddela närmare föreskrifter om beräkningen av tid med avgångsvederlag. Detta framgår av 22 i §/10 b § förordningen om ALF/KAS.

Övergångsbestämmelserna vid samordning av arbetslöshetsersättning och avgångsvederlag innebär att de nya bestämmelserna ska tillämpas om anställningen har upphört efter den 30 juni 1997 och avtalet om avgångsvederlag har träffats efter den 14 mars 1997.

Avgångsförmåner som utges enligt kollektivavtal om avgångsförmåner AGF-KL omfattas därför inte av de nya bestämmelserna om samordning.

Ändrade bestämmelser om återkvalificering (7 § ALF/KAS)

Enligt 7 § första stycket punkt 6/7 i ALF/KAS återkvalificerar sig en projektdeltagare, som fullföljt verksamhet i försök med en aktivare användning av arbetslöshetsersättningen (3 a § ALF/KAS), för nya ersättningsperioder.

Ändrade bestämmelser om överhoppningsbar tid (8 § ALF/KAS)

Enligt 8 § andra stycket 5 ALF/KAS gäller följande för projektdeltagare i försöksverksamhet (3 a § ALF/KAS). Om deltagaren inte fullföljer sitt deltagande — och orsaken till det inte kan godtas enligt gällande regler — blir tiden i projektet överhoppningsbar vid fastställandet av ett nytt arbetsvillkor.

Ersättningsperiod (14 § ALF/KAS)

I ersättningsperioden inräknas inte dagar, under vilka stödtagaren har anvisats verksamhet för arbetslivsutveckling (ALU), ett offentligt tillfälligt arbete för äldre arbetslösa (OTA) eller verksamhet där ersättning enligt 3 a § utges i enlighet med de föreskrifter som har meddelats av regeringen.

Om denna paragraf se lagen (1997:577) om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring/lagen (1997:578) om ändring i lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd.

Höjd finansieringsavgift (57 § ALF)

Finansieringsavgiften höjs från nuvarande 70 till 131 procent av den genomsnittligt utbetalade dagpenningen. Detta innebär för den enskilde att medlemsavgiften ökar från i genomsnitt 41 till ca 64 kronor per månad fr.o.m. den 1 juli 1997.

Förändringar fr.o.m. den 29 september 1997

Samordning med studiestöd (4 § ALF/KAS)

Den som har någon form av studiestöd bör som regel inte också få arbetslöshetsersättning. Den som varaktigt före arbetslösheten både arbetat och studerat kan dock fortsätta studierna och få arbetslöshetsersättning för inkomstbortfallet av arbetet.

Särskilda skäl att enligt 4 § ALF/KAS lämna ersättning till den som deltar i utbildning finns när den försäkrade/sökande deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder som omfattas av 22 b §/3 a § förordningen om ALF/KAS, orienteringskurser som omfattas av 22 b §/3 b § förordningen om ALF/KAS, eller övriga former av utbildningar som omfattas av 22 d–g §§/3 c–f §§ förordningen om ALF/KAS.

Samordning vid permittering (4 § ALF/KAS)

Arbetslöshetsersättning lämnas inte till personer som är permitterade utan lön. Om det finns särskilda skäl får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva att ersättning får lämnas till personer som är permitterade utan lön samt de villkor för rätt till ersättning som i sådant fall ska gälla.

Ändrade bestämmelser för företagares ersättningsrätt (4 § ALF/KAS)

Avgörandet för om en företagare ska anses som arbetslös ska ske utifrån en samlad bedömning av om företagarens personliga verksamhet i rörelsen har upphört annat än tillfälligt. Även en företagare som har upphört med sin personliga verksamhet i en och samma rörelse endast tillfälligt ska i vissa fall kunna anses som arbetslös.

Ändrade bestämmelser om återkvalificering (7 § ALF/KAS)

Studier som har finansierats med utbildningsbidrag, som lämnats enligt förordningen (1996:1654) om särskilt utbildningsbidrag, ska vid kvalificering till ytterligare ersättningsperioder jämföras med förvärvsarbete förutsatt att — om inte särskilda skäl hindrat det — utbildningen fullföljts.

Anställning med rekryteringsstöd (numera inte kvalificerande för en första ersättningsperiod) är återkvalificerande enligt 7 § ALF/KAS.

Ändrade bestämmelser om överhoppningsbar tid (8 § ALF/KAS)

Vid bestämmande av ramtiden (12 månader) för arbetsvillkorets uppfyllande ska — utöver vad som i dag är överhoppningsbar tid — inte inräknas tid då sökande varit hindrad att arbeta på grund av

- a) vård av adoptivbarn i två år efter barnets ankomst till familjen,
- b) utlandsvistelse till följd av att den sökande följt med sin make eller maka vid dennes arbete i utlandet under förutsättning att makens eller makans arbetsgivare har sitt säte i Sverige och att lönen utbetalas från Sverige, varvid

med make/maka jämställs person med vilken den sökande sammanbor under förhållanden som liknar makars, och

c) utbildning — som inte fullföljs — för vilken utbildningsbidrag lämnats enligt förordningen (1996:1654) om särskilt utbildningsbidrag.

Höjd kompensationsnivå i arbetslöshetsförsäkringen (20 § ALF)

Dagpenning ska lämnas med 80 procent av den sökandes dagsförtjänst, dock högst med 564 kronor.

Ändrade bestämmelser om normalarbetstidens beräkning (20 § ALF)

Liksom nu kommer även framledes att finnas en koppling mellan arbetsvillkoret och normalarbetstidens beräkning. När det gäller fastställande av dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning ska beräkningen nämligen utgå från den genomsnittliga arbetstiden i det förvärvsarbete som innebär att arbetsvillkoret uppfylles.

Ändrade bestämmelser för företagares ersättning (20 § ALF)

Dagpenning för företagare beräknas på ett genomsnitt av inkomsterna från rörelsen under de senaste 3 åren före arbetslöshetens inträde. Om företagaren lagt ned sin verksamhet inom 12 månader från det att företagaren startade den kan ersättningen baseras på företagarens tidigare anställning.

Samordning med bisyssla (23 § ALF)

Som ett av kriterierna för vad som ska anses som bisyssla införs en inkomstgräns för bisysslan motsvarande högst 1 400 kronor per vecka. Bisysslan får inte heller hindra den sökande från att aktivt söka och anta nytt heltidsarbete. Den del av inkomsten av bisyssla som överstiger 1 400 kronor per vecka ska minska ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen.

Avstängningsregler (31 § ALF/28 § KAS)

Avstängningsreglerna enligt ALF/KAS ska tillämpas på dem som studerar med särskilt utbildningsbidrag.

Förändringar fr.o.m. den 29 december 1997

Höjda arbetslöshetsersättningar

Regeringen har fastställt nivån på dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen till lägst 240 kronor (f.n. 230 kronor) och högst 580 kronor (f.n. 564 kronor) och det kontanta arbetsmarknadsstödet (KAS) till 240 kronor (f.n. 230 kronor) per dag fr.o.m. den 29 december 1997.

*Detta framgår av 4 a §/4 § förordningen om ALF/KAS.
(SFS 1997:349/350)*

Bakgrund

Bakgrunden till de ändrade bestämmelserna i ALF och KAS framgår av regeringens propositioner 1996/97: 107 och 150 samt arbetsmarknadsutskottets betänkande 1996/97:AU13. Se även Kommunförbundets cirkulär 1997:60 och 65.

Frågor

Frågor om bestämmelserna för ersättning vid arbetslöshet besvaras av Lars-Gösta Andréen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Markus Gustafsson

Lars-Gösta Andréen

Bilagor

SFS 1997:241, 242, 349, 350, 577 och 578

